

Biologische landbouw 2008

Aanbodskrapte en omschakeling

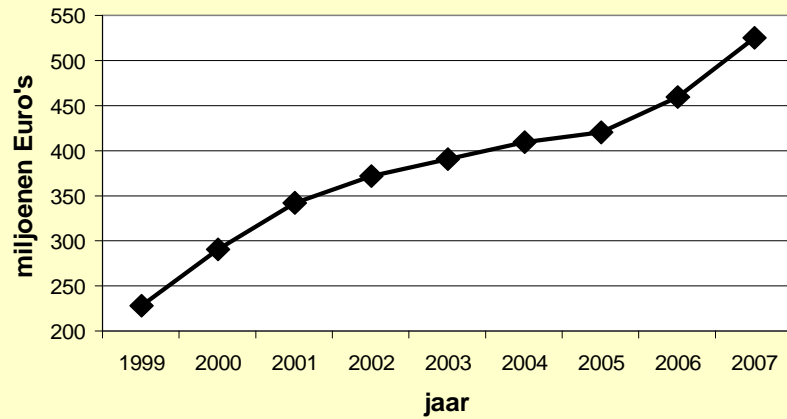
Het zit zo bij bio, 26 juni 2008
Wijnand Sukkel

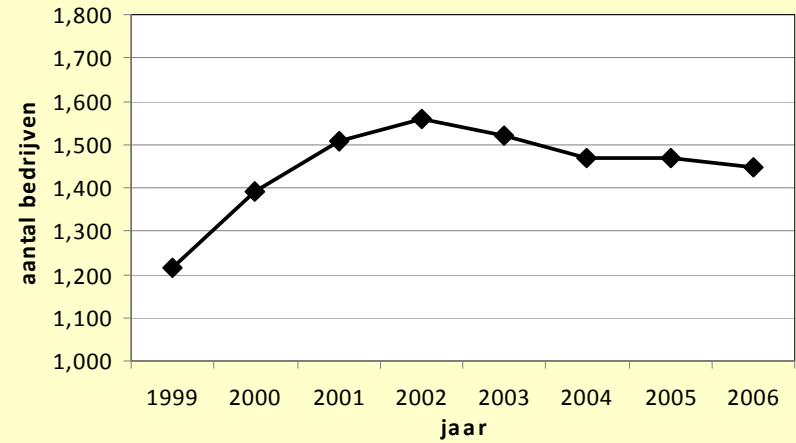
PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

WAGENINGEN UR

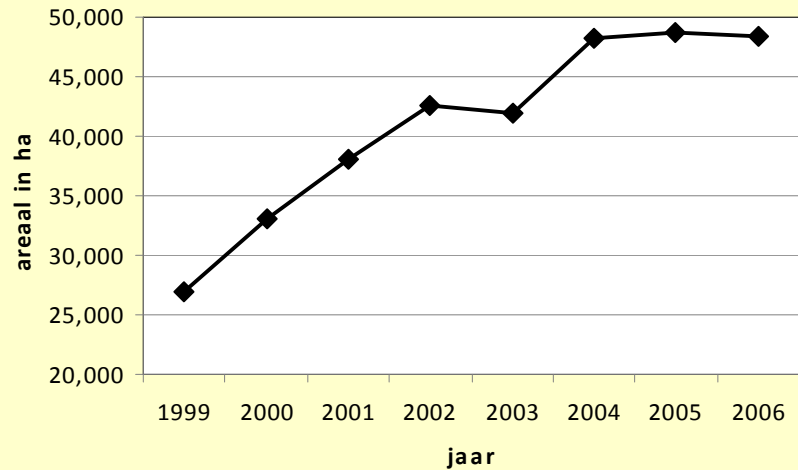
Consumentenbestedingen

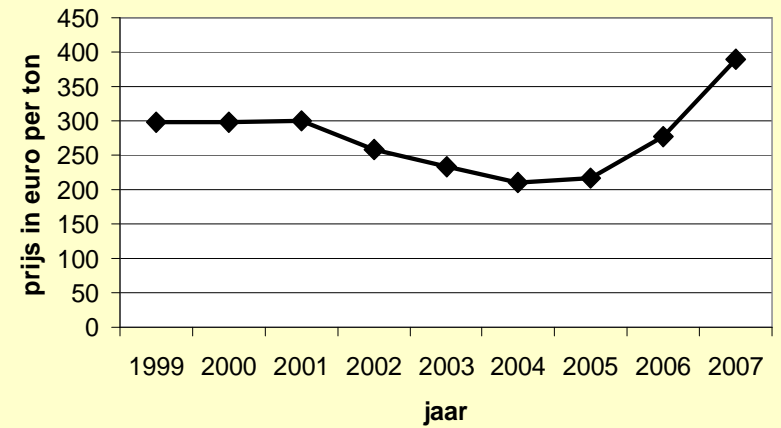
ontwikkeling aantal bedrijven

ontwikkeling areaal

Prijsontwikkeling baktarwe

Aanbodskrapte

- In de meeste productgroepen is er ruimte voor uitbreiding van het aanbod
- Grote tekorten:
 - zuivel, varkensvlees, industriegroenten, vm groenten en glasgroenten
- Geen of weinig tekort?
 - Eieren, aardappelen, (bak)tarwe

**Ruimte voor ca 150 extra bedrijven
en/of 5000 ha**

**(niet inbegrepen benodigde compensatie door
bedrijfsbeëindiging)**

**PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING**

WAGENINGEN UR

Is huidige aanbodskrapte een probleem?

- Voor veel ondernemers eindelijk geld verdienen
- Reserves opbouwen
- Meer ruimte investeren in duurzaamheid
- Markt lost het zelf wel op

maar

- Campagne voor groei afzet niet zinvol zonder aanbod
- Remming van groei
- Biologisch product prijst zichzelf uit de markt
- Acceptatie van te lage kwaliteit
- Meer gelukzoekers, meer fraude
- Probleem van vertraging van maatregelen

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

WAGENINGEN UR

Mogelijkheden vergroten aanbod

- Import
 - Ook in buitenland is vraag groot, Nederland is exportland.
 - Geen rek meer, internationale vraag groeit met 12% per jaar
- Schaalvergroten/intensiveren bestaande bedrijven
 - Groei of stabilisatie productie laatste jaren vooral door uitbreiding
 - Rek lijkt er wat uit
 - Weerstand tegen schaalvergroting
- Nieuwe omschakeling is noodzakelijk
 - In 2007 (half juni) **netto** groei van ca 36 bedrijven
 - Groei is nog te traag om aanbodskrapte op te lossen

Groei aanbod volgt (per definitie) groei vraag

maar

**Nu omschakelen
geeft pas over 2 jaar extra aanbod!**
(grondgebonden sectoren)

en

**Er lijkt meer nodig dan alleen een goede
afzetmarkt**

Belemmeringen in omschakeling

- **Onbekend maakt onbemind**
 - Onvolledige en onjuiste beeldvorming bij gangbare boeren
- **Vergrijzing en gebrek aan durf**
- **Vertrouwen**
 - Korte termijn markt stabiliteit, lange termijn marktvoorzicht
- **Financieel-economisch**
 - Inkomensdip omschakelperiode, (des)investeringen, geen voordeel t.o.v. gangbaar
- **Kennis en vakmanschap, regelgeving, geen zij-instroom**

Oorzaken belemmeringen

- Kloof tussen biologisch en gangbaar
 - Weinig contacten, 2 werelden zowel op werkvloer als institutioneel
- Ander type omschakelaar dan 5 jaar geleden
 - Meer economisch en minder ideëel, meer pragmatisch
- Calamiteiten in markt en afzet bio
- Gangbaar gaat het ook goed

Stimuleren van omschakeling?

- Leren van verleden
 - Tekorten , overschotten, failisementen, terugschakeling
- Nu alleen ad hoc stimuleren is niet genoeg, ontwikkel visie over meer structurele aanpak
- Werken aan beter functioneren marktmechanisme
 - Inflexibiliteit markt: omschakelperiode, instabiele export
 - Buffercapaciteit, marktinzicht en marktregie

Stimuleren van omschakeling?

Ja, maar voorzichtig en sector specifieke actie

- Veehouderij de ketenpartijen het voortouw
- Akkerbouw/groenten: organiseer ketenpartijen

Vooraf 'no regret' actie

- Investeren in vergroten groep potentiële omschakelaars
- Investeren in marktinzicht, marktregie en afstemming partijen
- Buffer in productie capaciteit inbouwen
- Financiële ondersteuning omschakeling alleen als aan afzet gekoppeld
- Europees 'level playing field'

Nu ingrijpen geeft pas over 2 jaar effect! (grondgebonden sectoren)

Stimuleren van omschakeling?

- Laat vooral veel aan de sector zelf over, leg daar de verantwoordelijkheid
- Niet alleen korte termijn maar ook structureel
- Betrek de gehele keten
- Balans tussen stimuleren vraag en stimuleren aanbod

Aanbevelingen

- Verbeter communicatie tussen gangbaar en bio op alle niveau's
- Verbeter inzicht in marktontwikkeling
- Zorg voor samenwerking productgroepen, vooral in plantaardige open teelten (rol ketenmanagers)
- Zorg voor buffercapaciteit
- Ondersteun zij-instroom (nieuwe boeren)

Rol ketenpartijen

- Onjuist beeld bij gangbaar:
 - Communicatie! Samen met kennisleveranciers, overheden
 - Eerlijke voorlichting
- Afzetzekerheid en vertrouwen:
 - Lange termijn afspraken
 - Investeren in relatie, ken je leveranciers
 - Samenwerking ketenpartijen
 - Inzicht in marktontwikkeling
 - Transparantie in prijzen en afspraken

Rol ketenpartijen

- Inkomensdip, investeringsbehoefte:
 - afzet omschakelproduct, meerwaarde omschakelproduct
 - Investeringssteun (samen met overheden)
- Kennis en vakmanschap:
 - Kennisoverdracht, samen met kennispartijen
 - Leren van elkaar, buddy systeem
 - Bijeenkomsten van producenten
 - Meedenken in omschakelproces
- Ondersteuning in Innovatie en Productontwikkeling

Rol ketenpartijen?

- (des) investering, verlies specialisatie
 - Bevordering deelbouw: samenwerking producenten
 - Bemiddeling door ketenpartijen?
 - Bevordering samenwerking producenten
- Vergrijzing:
 - Interesseer jonge ondernemers, opleiding
 - Bevordering zij-instroom, actieve opstelling
- Regelgeving
 - Aankaarten belemmeringen voor omschakeling in regelgeving

**Wees meer als alleen afnemer met
producteisen en leveringsvoorwaarden**

**De ketenpartij als partner, meedenker,
ondersteuner**

**PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING**

WAGENINGEN UR